

SZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve.
Egy évre 16 h.
Három évre 48 h.
Folyóban házhoz hordva:
Egy évre 20 h.
Három évre 58 h.
Postán szállítva:
Egy évre 24 h.
Három évre 72 h.
Egyes szám ára 5 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XVII. évfolyam 248. szám. Nagyvárad Vasárnap, 1916 október 29.

MANGRA VAZUL beiktatása.

Történelmi tanulságokat mond a mai nap, mikor a nagyszabani görög keleti román metropolitát Szent László városában iktatják be magas méltóságába.

Diadalhírek, örömtüzek, a felszabadult Erdély ujjongása közepette, mikor a magyar és székely föld rövid pár heti elszakítás után ismét boldogan öleiköznek, a magyar állam épségének győzelmes helyreállítása közben köszönti a magyarországi románság egy része egyházi fejét Mangra Vazulban, aki évek óta kitartóan hirdeti, hogy a magyarországi oláhságnak fenntartás nélkül csatlakoznia kell az olákos, az államalapító és államfenntartó magyarsághoz. Örök időkre szóló memento ez minden hazai nemzetiségnek; láthatják, hogy a nagy világon e haza földjén kívül számukra sincsen hely, de itt mindig van annyi hely, hogy boldogulásukat feltalálhassák.

Nálunk soha anyanyelve miatt senki üldözést nem szenvedett, kivéve — a magyart. Volt idő, amikor a magyar szertenezett s nem lelé honát e hazában. Itt csak bennünket üldöztek a történelemnek fátyollal takart gyásznapjaiban. Mi magyarok soha senkit nem üldöztünk, mi egyetlen nemzetiséggel szemben sem voltunk türelmetlenek soha.

Egyet követeltünk meg s a jövőben még következetesebben meg fogjuk, meg kell követelni: hogy aki e haza földjén született, aki magyar kenyeret eszik, legyen a magyar nemzettestnek hűséges tagja.

Azokat a tulzókat, akik itt folytonosan nemzetiségi extravurstokkal izgatták a közvéleményt, akik idegen államok felé kacsingattak, azokat már a menekülés gondolata üzi Bukarestből épp úgy, mint elűzte Belgrádból. Románia épp úgy megszűnik bizonyos nemzetiségi törekvések kifejeződési pontja lenni, mint a hogy Szerbia sem lesz az többé. A határainkon átsapott idegen, dúló tengerár magával vitt egy csomó salakot, nyomában tiszta talaj, tiszta szivek, tiszta gondolatok kell, hogy maradjanak.

Emlékezzenek meg a hazai nemzetiségek mindenkor a mai beiktatási ünnepélyről.

Azok törtek Magyarországra, a kik nyelvre és vallásra a hazai görög keleti románok testvéreinek hirdették magukat. Betörték orvul, esküszegőn, gyalázatos pusztítás, gyilkosságok, gyújtogatás mellett, mindenütt irtva a magyar fajt, a magyar nyelvet, feldulva Erdélyt, azt a gyönyörű országrészt, ahol a magyarság szeretettel adott otthont a később bevándorolt szászokaak és oláhoknak. Minden porcikánk elkeseredett haragtól remegett a merényletre. És akkor a magyarság ebben az elkeseredett órában is testvéri otthont ad román testvéreinek, akik Erdélyből ide menekültek, megnyitja Szent László városának kapuit a románság egy részének magyar érzésű, államhű főpapja előtt, mintegy odaállítva a politikai érettség és szeretet ragyogó példáját az egész világ elé: ime, ez a magyar nemzet nemzetiségi politikája.

Ezt értette meg Mangra Vazul, ennek a kölcsönös megértésre alapított politikának lett ő egyik ki-

váló exponense, a ki tettekkal hirdeti: feltétlen hűség egy felől, megértő bizalom másfelől — ime a nemzetiségi politika két pillérje.

A mai ünnepélyen körülnézhetnek nemzetiségeink és láthatják: hol vannak igazi testvéreik.

Fordulatot remélünk a mai naptól kezdve az összes nemzetiségek érzelmi világában; ennek a reménynek valóra válását jelzi mintegy előre a magyarbarát Mangra Vazul érseki beiktatása Nagyváradon s ha ezt a reményt igazolja a jövő, akkor Mangra Vazul büszke lehet a mai napra és hivei hálásak lehetnek Mangra iránt.

Szent László, a győzelmes, a legyőzhetetlen király ma megelégedetten nézhet országára. Kettős diadalt aratunk. Egyet a határokon, mikor a betörőket véres fővel verjük vissza. Egyet itthon, a szíveken. *

A beiktatási ünnepély.

Ma, vasárnap délelőtt 9 órakor ünnepi mise lesz a Szent László-téri görög keleti templomban és ennek során megtörténik Mangra Vazul püspökké szentelése, amely fél 10 óra tájban fejeződik be. Ezután folytatják az ünnepi szentmisét, a felszentelést Papp I. János és dr. Christea E. Miron felszentelt püspökök végzik. A misén az érsekmetropolita pontifikál s teljesen a szentmise végén, körülbelül 11 óra tájban történnek meg a metropolitai beiktatás ünnepies szertartásai.

Déli 12 órakor kezdődnek meg a tisztelegések és üdvözlések átadásai, küldöttségek fogadása az érsekmetropolita ideiglenes nagyváradai lakásán, az Uri-utca 6. számú házban. Az ünnepeket délután két órakor a Pannonia éttermében disztribúció fogja befejezni.

Szörme újdonságok megérkeztek!

Nagy választék. Costüm kelmékben, bársonyok, selymek, flanel és barchentekben, szőnyeg-függönyökben.
Vásznak. Fehérnemük, kötött kabátok, trikók, blousok, harisnyák, keztyük és katonai felszerelések legolcsóbban

CZILLÉR IMRE

nagyáruházában

A Pannónia nagytermében ma délután 2 órakor megtartandó bankettre meghívták: Gr. Tisza István miniszterelnök, br. Gilányi Imre, br. Harkányi János, br. Hazai Samu, Sándor János, Teleszky János, Jankovich Béla, Balogh János miniszterek, gróf Klebersberg Kuno, Hossay Lajos, Drasche Lázár Alfréd, Csorba Ferenc, báró Parényi Zsigmond, báró Kazy József, Varga Gyula, Karátsy Lajos államtitkárok, báró Jósika Samu, a főrendiház elnöke, Beöthy Pál, a képviselőház elnöke, Simonovich Elemér, a képviselőház alelnöke, gróf Khuen-Hédervary Károly, Beöthy László, Lukács László, báró Dániel Gábor, Kálmán Gusztáv, gróf Zichy János, Lukács György, Zsilinszky Mihály, Nagy Ferenc, valóságos belső titkos tanácsosok, gróf Tisza Kálmán, Bölöny József, Szilágyi Lajos, Szász Károly, Zrthureczky István, Burdus Szilárd udvari tanácsos, dr. Horváth Géza, udv. tanácsos, Rednik Gábor, Siegescu József, Kurka Páter, Mihályi Péter országgyűlési képviselő, dr. Betegh Miklós kormánybiztos, dr. Czifra Kálmán, dr. Miskolczy Ferenc, Baros Ferenc, Kincsig János, Joannovich Sándor, dr. Markovits Manó főispánok, Siegler Konrád és Fülöp Arthur altábornagok, Markovits Antal, dr. Mihályi Viktor balázsfalvi érsek, gr. Széchényi Miklós lat. szert. püspök, dr. Radu Demeter g. kath. püspök, Balthazar Dezső ref. püspök, Papp I. János eradi püspök, dr. Christea Miron karánsebesi püspök, dr. Vass Bertalan főjegyző, dr. Sztaniszlavszky Adolf főügyész, dr. Lábán Lajos tábla elnök, dr. Lányi József tinini püspök, dr. Grócz Béla nagyprépost, Brém Lőrinc, dr. Karácsonyi János, Sulyok István eszperes, Materny Imre ág. ev. lelkész, Kecskeméti Lipót főrabbi, Fráter Barnabás alispán, Rimler Károly polgármester, Lukács Ödön főjegyző, Smetka L. Ödön premontrei kanonok, Vallbourn Frigyes, Siket Traján posta és távirat főigazgató, dr. Balás Elemér törvényszéki elnök, Gerő Armin főkapitány, dr. Thury Endre királyi ügyész, Butyka Lajos állomásfőnök, Singlary Gyula torzalmi főnök, Vasady Lajos tanfelügyelő, Varró Domokos műszaki tan., Pallay Lajos, dr. Szantner Pál jogakadémiai dékán, dr. Ipolyi Keller Gyula, Miskolczy Barnabás, Forni Ödön, Obrineák István ezredes, dr. Földi Miklós főőrszörvos, Ertesy Zsigmond, Tempeleán Dezső főszolgabíró, dr. Klüger Aladár ügyvéd, Fehér Dezső, Hegedüs Nándor, Sas Ede, Pásztor Ede, Herder v. Majanovich (Berlin), Marton Manó kárpenterész, dr. Sztán Florián, dr. Puscaru Ilarion, Musta Filaret, dr. Rocea R. Eusebius, dr. Badescu Fr. József, Ciorgariu R. Román, Jonescu Péter, Triteanu Lázár, Givulescu Prokopiusz, Vlaicu Arzen, Zigre Miklós, dr. Popa György, Dragalina Patricius, Voileau Máté, dr. Popoviciu György, dr. Metianu Janku, Raicu Sava, Burdus Szilárd, Ratiu Dominic, dr. Siroin János, dr. Proca György, Iván Miklós, Borzea Miklós, dr. Borzea Lucian, Lapadát János, dr. Sztán László, Finku Viktor, Popoviciu Timotein, Horváth Endre, dr. Rigman Miklós, Tulbure György, dr. Popovici Miklós, Balogh Döme, dr. Pap Korion, dr. Kiss Döme, Diamandi József, Papp Vazul, Roxin Miklós, Muntean Sándor, Dudulescu György, Popoviciu Mózes, Domokos István, Popoviciu Vazul, Mateiu Pop Simon, Mangra Romulus, Mangra János, dr. Thury Kálmán, Németh István, dr. Lázár Aurél, Pépa János, Petroviciu Sándor, dr. Olariu József, Popoviciu Traján

30 százalék vagy 15 százalék közköltő emelés.

Az 1917. évi költségvetés.

Hogy az 1916. évet minő pénzügyi eredménnyel zárja le Nagyvárad városa, azt még csak nem is sejtjük. A mentő eszközül megszavazott házbérfillért visszamenőleg az év elejétől szavazták ugyan meg, de úgy látszik ez is a szegedi hasonló terv sorsára jut, ahol 3 év óta küzdenek a házbérfillér jóváhagyásáért, de az még mindég a miniszteriumban várja a jó szerencsét. Az év vége pedig rohamosan közeledik. Ha pedig ez évben nem léphet érvénybe a szabályrendelet, a házbérfillér is elmarad erről az évről.

Ilyen körülmények között most még kevesen gondolnak arra, hogy mi lesz a jövő évben?

Juricskay Barna adó és pénzügyi tanácsos azonban már most készíti elő a jövő pénzügyi megoldást, hogy a város pénzügyeit a rendes kerékvágásba torolja.

Mindazok a javaslatok, amelyeket a városi jövedelmek fokozása céljából előterjesztett, s amelyek most vannak megrostálás végett az egyes szakbizottságok előtt, ezt a célt szolgálják.

És bármily nagy megterhelést jelentenek is ezek a polgárságra, az bizonyos, hogy azokra szükség van a városnak, mert ezek nélkül a jövő évben, a házbérfillérek mellett is, még legalább 30 százalék községi adó emelésre lenne szükség.

A pénzügyi szakbizottság legutóbbi ülésén elfogadta a pezsgő-, szikvíz és ásványvíz adó, valamint a vendéglők, kávéházak stb. rendő felügyeleti díjainak emelését, további tárgyalásra vár a szakbizottság előtt a behozatali vám, kövezetvám, helypénz és vásárvám emelése.

Ezek közül a már letergelyelt, ha elfogadja a törvényhatóság, valószínűleg a miniszter is jóváhagyja, a vámokra vonatkozó emeléseknél azonban mindenesetre számítani kell arra is, hogy a miniszter véit mond, mivel köztudomás szerint nagyon szigorúan kezeli a vámdíjak ügyét. Ezért nem lehetünk nagyon optimisták a tekintetben.

Tény az, hogy ha a vámok emelése nélkül a többi tárgyalás alatt levő javaslatok mind keresztül mennek, még mindég 15 százalék közköltő emelésre van szükség az 1917. évi költségvetésben. Ez a közköltőemelés óriási összeg, ha tekintetbe vesszük, hogy ma már 1 százalék közköltő mintegy 15000 koronának felel meg.

Óriási új terhet jelent az a városi közönségre, anélkül inkább, mert a házbérfillér, a villamos áramdíjának és a csapatnázási adónak emelése mellett, a különféle fogyasztási adók emelése szintén a közönséget ter-

heli, mert a kereskedő, eladó, vendéglős visszahárítja azt a közönségre.

Ezzel szemben azonban az is igaz, hogy a közjövödelmek fokozása és a közköltő emelése most az összes városokra nehezedik s a Nagyváradhoz hasonló városok még sokkal nagyobb közköltő emeléssel tudták csak pénzügyeiket a deficitől megmenteni s Nagyvárad még ha 15 százalékos emeléssel 66 százalékos közköltőt vet ki, a legutolsó helyen fog állni a nagyobb magyar városok között.

Az erdélyi püspök háborus pásztorlevele.

A Magyar Kurir jelenti:

Gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök, akit az oláh betörés tudvalevőleg nem talált püspöki székhelyén, egyházmegyéje szétszórt papjaihoz és menekült híveikhez most, hogy székhelyére szerencsésen visszatért, vigasztaló pásztorlevelet intézett, amelyben megállapítja, hogy eltávozásakor egyházmegyéjében a megpróbáltatások között is megelégedetten tűrő nyáját hagyott hátra, most pedig, amikor püspöki székhelye visszatért, feldult akokra talált a pásztor, aki elszéledt juhait sajnálja.

Teljes egészében — mondja a püspök — csak most látja a szenvedett veszteségeket és fájó szívvel kesereg a románok felett. Az Isten kezéből jövő megpróbáltatásnak minősíti az erdélyi nép szenvedését a nehéz napokban és felhívja őket, hogy ne csüggedjenek, hanem keressenek vigasztalást az imádságban. Hálátelt szívvel mond köszönetet azért a határtalan szeretetért, melyvel erdélyi testvéreiket menekültségben fogadták és felkarolták a magyarok, akik feltámasztották a szenvedők könnyeit. Biztosra veszi, hogy ezért az irgalmasságért a szenvedőkön segítők is irgalmasságot fognak nyerni és figyelmezteti híveit, hogy ha valaha jobb nap virrad rájuk, hálálják meg azokat a jócselekedeteket, amelyeket szorongattatásuk idején élveztek.

Örömmel említi meg körlevélben, hogy derék vitéz honvédek és a szövetséges csapatok sikereket vívtak már ki az örökre megbélyegzett, hűtlen oroszátmadók felett és bár a menekültek mindannyian visszavágyának elhagyott otthonukba, mégis arra kéri őket, hogy várják be a hatóság intézkedését, nehogy a visszatérés még nagyobb torlódással, több zavarral és kárral történjék meg, mint a gyászos menekülés. Végül vigasztalja híveit, hogy ha visszatérve az elhagyott otthonba, pusztulást és rombolást találnak ott, meg ne szomorodjanak, hanem Istenbe vetett bizalommal építsék fel hamvaitól az otthon meleg fészekét.

* Helybéli nagyobb pénzintézet megfélemlő gyakorlattal bíró fiatal tisztviselőt keres. Cim a kiadóhivatalban.

Markovits és Weinberger cég őszi újdonságai

megérkeztek

és pedig: Szövetek, selymek, barchetek, flanellek, blousok, pongyolák, kész női és férfi fehérneműk, valamint ernyők. — Különös figyelmet érdemel a nagy választéku női őszifelöltő és köpenyraktár, mely a legszolidabb olcsó árban lesz kiadva. Costümruhák saját műhelyünkben közismert jó és divatos kivitelben készülnek. Intézeti gyermekfehérneműk, harisnyák, kötények.

Telefon 11-09

Az ellenség Babadag felé vonul vissza.

Az oláhok Moldavát féltik.

Budapest, október 27. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A francia lapok jelentik Bukarestből, hogy az antant követek felszólították honfitársaikat *Bukarest erőd körleteinek elhagyására*

Budapest, október 28. (Saját tudósítónktól.) **Milanói lapok jelentik az orosz határról: Mackensen tulereje elől az oláh—orosz haderők visszavonulnak és pedig a főerők Babadag irányában.**

Az ellenségnek sikerült Konstanztól északra a partvidéket, valamint a Medásidje—Tulcea vasutvonalat 30 kilométer szélességben megszállani.

A bukaresti lapok elismerik, hogy Dobrudzsában az orosz-oláh csapatokat döntő vereség érte.

A Vitorul megjegyzi, hogy a dobrudzsai vereségek elsősorban az oroszokat érték, miután az oláhok csak kis percenttel voltak ott képviselve.

A hivatalos román sajtó előkészíti a közvéleményt az északról fenyegető veszedelemre.

A németek a Moldavába való betörést mindenáron ki akarják forszírozni, de hozzáfűzi, Bukarestet közvetlen veszedelem nem fenyegeti.

Tüzérség nélkül harcolnak az oláhok Dobrudzsában.

Budapest, október 28. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: Dobrudzsában az üldöző harcok nagy heveséggel folynak. Az orosz román csapatok sehol sem tudnak megállni.

Hadianyaguk és ágyúik megmentéseért nagy emberáldozatokat hoznak. Tüzérségükől megfosztott gyalogsággal akarják feltartóztatni az üldözőket, miután ágyúikat biztonságba próbálják helyezni. Hirsova megszállásával a bolgárok elérték céljukat, hogy megakadályozzák az ellenséget hadianyaguk megmentésében.

Tegnap este Hirsova vidékén a Duna tulpártján sikeres légi támadást intéstünk a vasutvonal megrongálására.

Csak még Tulceanak, a régi bolgár városnak az elfoglalása van hátra, hogy Bulgária egészen megvalósítsa nemzeti álmát s teljesen meghódítsa Dobrudzsát s határait a Duna torkolatáig terjessze ki.

Románia kezdettől fogva antantpárti volt.

Budapest, október 28. (Saját tudósítónktól.) Stokholmból jelentik: Diamardi román követ Pétervárról visszatérve a következőket mondotta: „Románia helyzete kétségbeejtő. Téves állítás, hogy Románia helyzetét kihasználni akarva akkor csatlakozott az antanthoz, amikor bizonyosnak látszott az antant győzelme. A világháború kitörésekor befejezett volt Romániának az antanthoz csatlakozása, csupán a szükséges előkészületek odázták el a háboruba való beavatkozást.

Óriási gabonaszákmány a Dobrudzsában.

Budapest, október 28. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: Beavatott személy közli, hogy a szövetséges csapatok Dobrudzsában óriási mennyiségű gabonakészleteket szákmányoltak. Sok ezer hektár dús, megművelt föld gabonakalászokkal megrakva jutott a győzők kezére. A marhaállomány legnagyobb részét a menekülők visszahagyták.

MAYER ÖDÖN és Tsa.

villamos- és gázezőre berendezett ékszer ipartelepe

Nagyvárad, Színház-utca 4. szám alatt.

Elfogad egyházi fölszerelések tűz és galván aranyozását és ezüstözését. Készít drágaköves ékszereket, elfogad átalakításokat és javításokat.

!! Aranyat legmagasabb napi árban veszünk !!

A Vörös-Kereszt első háborús délutánja.

November 5-én gazdag programmal.

A Vörös-Kereszt Egylet Nagyvárad városi választmánya kötelességszerűleg folytatja küzdelmét azon némes célokért, amelyek zászlójára vannak írva.

Ezért ez évben is rendez szórakoztató összejöveteleket a közönség minden megtehetőse nélkül havonta egyszer, a népszerű háborús délutánokat.

A Vörös-Kereszt Egylet a harctéren küzdő katonák számára szeretetadományok küldésével, az itthonlevő sebesültek és betegeknek tőle telhető gyámolításával, a hadiárvák és özvegyek segélyezésével, a katonák itthon maradt csecsemői részére való ingyenes szolgáltatással, a harctérről küldendő ápolónők kiképzésével, 2 nagy kórház fenntartásával, a menekülteknek ruhával, élelemmel és pénzzel való ellátásával foglalkozott és foglalkozik, — ujabban pedig programjába vette a csecsemővédelem ügyét is.

Ezen sokoldalú tevékenység kifejtéséhez tetemes pénzösszegre van szükség. Természetesen találjuk, hogyha tőkájének szaporítása céljából megragad minden olyan megengedhető eszközt, amely ezirányú törekvését bármily csekély mértékben is előmozdítja.

Erre szolgálnak elsősorban a háborús délutánok, melyeket a már 2 év óta bevált gyakorlat szerint rendezik. Kedélyes uszonnázás mellett és után művészi előadások lesznek igen mérsékelt belépői díj mellett.

A rendezés kipróbált kezekben van: Czifra Kálmán dr főispán elnök, Fráter Imre ügyvezető alelnök, Tordai Molnár Gézané alelnök és Pallay Lajosné a Jobbkéz osztályvezetője szervezik ezeket az áldásos hangversenyeket.

A Vörös Kereszt egylet első háborús délutánján, amely november 5-én lesz, előre megjósolhatjuk, hogy a vármegyeház termei ismét szükeknek fognak bizonyulni a résztvevő lelkes közönség számára.

Kovács Márta ígéretet tett, hogy egy pár csinos énekszámot elő fog adni *Womáeska József zongorakisérére* mellett. Azonkívül *Volykó Péter* és *Kürthy István*, valamint *Ravazdyné Braun Erzsébet* és a honvédszenekar fenntartják előbb tett ígéretüket.

A belépői díj 1 korona, akik fenntartott helyet óhajtanak, ezért 1 kor. külön díjat kell fizetni. Lesz azután pezsgős sátor, tea, kávé és hűsítők.

* Irodai munkát vállal egy sok tagu családos napidijas, akinek egész délutánja szabad. Nagy gyakorlattal rendelkezik s a mellékeresetre nagyon rá van utalva, mert családja nyomorog. Címe: Lipót utca 8. sz. Megkeresést a kiadóhival tal továbbít.

A 399-es magaslatról.

Galicia, 916. október.

Okt. 1. Már tegnap tudtuk, hogy ma lesz valami. Nem támadás, nem ütközet, nem vereség. Valami. Több azoknál, vagy kevesebb, az egyik vagy mind összevéve; valami a maga kétes, izgató, félelmetes bizonytalanságával. Két napig mondhatni abszolút csend volt: erősítettük az állást: nappal ástunk, éjjel drótsóvényt fontunk. Az ellenség nem lőtt, mi pedig örültünk s bámultuk a páncélos repülő, mely alig nyolcszáz méterre a fejünk felett kóválygott, csillogott az őszi napfényben, mintegy gunyolódva a feléje menesztett shrapnel és gránátosóval. Azután tovaszállott és a baka, kezében az ásóval, szájában a pipával, nekidült a fedezék falának s elaludt. Hetek óta először és nyugodtan.

Tegnap azután megkezdődött. Szép esőndesen, kitartással, mint egy klasszikus zenedarab. Öt percenként leadott kettős lövések az állásaink elé, mögé vagy belé. A jobb szárnyon kezdődött s kimérten, pontosan ment végig s egész kijelölt rajvonalon, amint az végighúzódik a hegyhátról a völgybe, a völgyből a kopasz dombra s onnan az erdő alá. Törökök, bajorok, magyar és német vadászok s honvédek csapatai estek belé a kijelölt vonalba. Mintha az ellenség azt akarta volna kipróbálni, hogy a három szövetséges közül melyik a tűzállóbb, haláliróbb. De ugyanez a gondolat élt az ő lelkükben is: majd megmutatjuk a többieknek, hogy mit tudunk mi. Mert a lövések erről a módjáról mindenki, még a legutolsó közlegény is tudta már, hogy ez „belövés”, „kés” a második csöngetés: hogy holnap lesz „valami”.

Meg is lett. Nyolctól tizenegyig „vom-melfeuer”. Nem pergőfűz, az valami mást jelent, valami gyöngébbet, szelidebbet, pedig a szó lehetőleg le van fordítva. Hogy mi az: leírni nem lehet, reá emlékezni nem szabad, elgondolni ne próbáld. Ha mondták azt a régi jó világban, hogy kő kövön nem marad valahol, most rög rögön nem maradt, fa a helyén nem állott meg és — nem anagolok: a mieink sem maradtak meg a helyükön.

Oktalanság is lett volna. Egyszerűen kivonultak az állásokból s látszólag a legnagyobb rendellenességben, de azért a legbiztosabb legnagyobb rendben (mert mind értették, hogy mit miért tesznek) néhány száz lépéssel az állások mögött szóródtak el. Amíg kitombolta magát az ellenség. De mikor az önként jelentkezett, a szó legszorosabb értelmében halálra szánt és halálra is vált figyelők jeleztették a gyalogság közeledését, mikor már az ellenség nem tüzelhetett a saját csapatai miatt, törtek előre a széltől állásokba s az örülésig a felizgatott idegekkel, elszánással, tébollyal.

Tizennyolcszoros rajvonalon jöttek. Mint, mint... lehetetlen hasonlatot mondani reá. Mégis!... mintha az emberi leűlyedés és barbarizmus történetének ropant könyvében óriás betűkkel rótt sorok lettek volna, amiket hiába törölt ki helyéről, mázolt be vérrel a gépfegyverek, az áttüzésedett puskák tömege, mindig új és új sorok, rondább és rondább kix kraxokkal firkált gyalázatok jöttek a helyükre.

Hogy délután négyig, amíg minden megújuló roham összeomlott, minden aldozati állapot elvérzett vagy kiragadta magát hőhérjai kezéből és visszafutott — mi minden történt, azt senki sem tudja. Én legalább nem. Az egész napról egyetlen em-

lékem maradt meg: hogy este a sápadt holdfénynél a gonólszekér utjelzése mellett patrulba mentem, rogyant inakkal s alélt lélekkel estem össze amiről átláboltnak a szétlépetti hullák s hörgő sebasültek vérs tömegében.

Okt. 2 este tíz óra. — No álljatok össze fiúk, hádd lássam hányan vagyunk még!?

Lerogyok egy kitépett fatörzsre és csak úgy találokra jutnak eszembe a nevek. „Sipeki itt vagy?” „Itt vagyok hadnagy ur” felvillámoz a felelet, hátha még mások is vannak. Gyűre? Bodor? Képes? Tóth? A másik Tóth? Farkas? Bodnár? Bracsószky bécsi? „Itt vagyok hadnagy ur!” Végre egy! Császár? Császár? ... vég nélkül, hatvanig.

Néma hallgatás, csak egyszer egyszer tör meg egy fájdalmas felsóhajtás, amikor a jópajás utánasír a földnek, de ez is csak egy pillanatig. Fásult, kétségbeesett mindenki. Nem látom őket, azukat, a hold elbujt s az összetépzott erdő is sűrű homályt borít rájuk. De bár borulna már áthatolhatatlan, örök homály mindenre, minderre már.

Ön maradtunk. Összekarmolt arccal, tépett ruhával, mindegy nélkül. Én is. A legényem elesett, eltűnt, vagy megsebesült s magával vitt mindent. De csoda, Isten csodája, hogy még mi is itt vagyunk. Talán Achilles vagyunk, akit nem fog a golyó, talán a Niebelungi láthatatlanná tevő sapka van fejünkön, hogy kiszíkolhattunk az utánuk nyuló sok ezer kézből — talán-talán — csoda volt. Csak egy fáj, hogy semmit, semmit nem lehet elmesélni belőle.

Most este mondta a zászlóaljparancsnok, hogy elkéseredett küzdelem volt, három kilométerrel visszaszorítottak beünket, de már elfoglaltuk régi állásainkat. Még a tegnapiál is bomlasztóbb ágyutűz után kezdődött a harc, fegyverrel, bajonettel, kézi gránáttal, törrel, doronggal. Összevegyülve folyton ellenség és a mieink, szétszórva csapatok, öt hat ember együtt, előről, hátulról, oldalról, hogy a golyó esőről vett hasonlatot itt talán először igaz volt. Az erdei harc végtelen borzalmasága, kiismerhetetlensége, bizonytalansága tombolt egész napon át. A zászlóaljából százhusz ember maradt s öt tiszt. Hol a többi? a jó ég tudja. Talán jönnek még, talán akadnak még egyesekre, talán — nincs ennél a fájdalmas bizonytalanságnál édesebb — hátha még viszontlátjuk kedveseinket. A halálnak ez a sivár mezője a reménység legbujább termőföldje.

Holnap jön az új század, bár már itt volnának. Olyan egyedül vagyunk, oly nehezen nyom az árvaság tudata, érzése bennünk.

Tartalékba kerültünk. Fáradtan, mintha mázsás suly huzná minden inamat, felemelkedem a fatörzséről, szeretném megnézni, hány óra van, nem bírom, csak végig terülok a földön, frissen levart véres galy közé. Aludni lehet. De még az álom is riasztó: rettentő zivajjal robbanó aknák s bántó, hazug fényvel égő világító gránátok verik el az álomat égő szemeimről.

Okt 3 reggel hét óra. Jelentkezett nálam Gies fővadász, hogy bevonult a századhoz. Nem tudom megmagyarázni, hogy miért nem esékoltam meg őt. Pedig az az érzésem volt, mikor megpillantottam, hogy fekete, congorac arcát magamhoz kell vonjam, nálálkodó bosnyák szavát lecsókoljam borostás ajkáról. Ez az ember egy huzamban több mint százötven kézigranátot do-

bott tegnap az ellenség tömegébe s ezzel (nem azt mondom, hogy hányat ölt meg közülük — brrr...) hanem: megmentett legalább százat a mieink közül. Amaz voltaképpen bűn, de ez azt hiszem érdem és dicsőség.

Hogy mit tesz egy kézigranát egy kis példával is illusztrálhatom a tegnapi (egy utólagosan jut az embernek egy és más eszébe). Az egymás mellett tátongó gránát-tölcsérek telve voltak előretörő muszkával. Megbujtak benne, hogy a fülük se látszott s lopakodtak óvatosan előre. Szemmelátható céljuk volt egy 28 as nehéz óriási tölcésérje. Tényleg bele is gyülekezett egy szatasznyi a mieink hagyták, másfelé tüzeltek. Mikor már nyugsgött a raj, valaki egy, kettő, három, odadobott egy kézigranátot s nyomban utána „hurá, hurá” ordították a mieink a helyükön lövésre kész fegyverrel. Roppant ijedségükben felugráltak mind s a gonosz kópé mieink egy élénk tüzeléssel csaptak közzük... A vissza rohanó 40—50 ember közül aligha menekült meg négyöt. Német sógorok voltak velünk egy állásban, egy percre abbahagyták a lövést, tapsoltak s lelkesülten, kacagva kiáltották:

— Bravó, bravó, jéger, jól van kamerád!

— Mi haszna? — ez ötven helyébe ötszáz, ötezer jött. Isten csodája, hogy úgy el is futott, mint az ötven.

(Syn-som.)

Hervé Konstanza elestéről.

Berlin, október 28. Mivel semmiféle segélykiáltás sem állítja meg Románia végzetét. Hervé mélabusban így ír Konstanza bevételéről:

Elgondolhatjuk, milyen elkeserítő erkölcsi hatása lesz ennek a győzelemnek Franciaországra és minden szövetségesére. S hogyha még ez lenne az egész szerencsétlenség. De hogyan álljanak ellen az oroszok és a románok Mackensen további csapásainak, a mikor az egyetlen vasuti vonal, a melyen élelmezhetnék őket, az ellenség kezére jutott? Még félelmetesebb Falkenhaynnek a hadserege. *Mi lesz Bukarestből, ha a német harapófogónak a két vége ott összeér?* Az emberek elszőnyvedve kérdezik, *honnan vette Németország és honnan vették az ő szövetségeseik azt az inváziós hadsereget, a mely Romániát fenyegeti?* Németország most belátta, hogy a kicsiny sikerek taktikája esztelen és nagy ügyesség-gel vonja el csapatait védelmi frontjáról, hogy ott, a hol jónak látja, irtózatoss lecsapásra csoportosítsa. *E célra most a román éléskamrárt szemelte ki.* A német vezérkar e pillanatban elszántságról és támadó szellemről szép leckét ad a szövetségesek hadvezetőségeinek.

* **Elő és művirágüzlet**, amely 10 év óta fenáll visszavonulás miatt eladó. Cím a kiadóba.

x **Felvonásról** **ROKIM** biztos eszer. Ára 1 korona 80 fillár. Kapható kisárolag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B

EMIR arcmosó

a legtökéletesebb készítmény izzadó, fényes, zsiros, atkás

(mitesseres) arcra! Értéktelen utánzatoktól óvakodjunk!

Naponta többször, ha arcunkat „EMIR”-rel bedörzsöljük, az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés, lehetetlen-finomságu harmattal lenne bevonva. Egy üveg ára: 1 korona 50 fillér.

Kapható: **Németh Pál** gyógyszerész **Arany Kereszt** gyógyszer-tárában Szent László-tér. Városháza mellett. Csanda Endre „Rákóczi” gyógytárában, Csillag gyógyszer-tár Szaosvay-utca, a Vadász drogeriában és Farkas István Apolló drogeriájában.

Felujult sommei csata.

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadserege. A Soume északi partján tegnap újra megkezdődött a gyalogsági harc. Első tűzérési előkészítés előzte meg a támadásokat, amelyeket az esti órákban az angolok Bedecourt—Les Boauxon át, a franciák csatlakozásig a Morval vidékéről indítottak.

Csapatunk a támadó szövetségeket részint szuronyharcban véresen visszaverték. Állásainkat kivétel nélkül megtartottuk.

A német trónörökös hadserege. A Maastól keletre szintén számos reánk nézve sikeres harc folyt. A Thiaumont erdőből két oldalt, Douaumont előtt és a Fumin erdőben a franciák heves ágyutüzelés után támadásra törtek előre. Minden támadásuk nagy veszteségek mellett állásaink előtt omlott össze.

Több orosz magaslatot elfoglaltunk.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege. Az oroszokat a Luéctól nyugatra fekvő szakasz ellen intézett két napos erős tüzelés után tegnap Zaturától támadtak. A támadás teljesen megghiúsult, az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett.

Károly főherceg lovassági tábornok hadserege. Dornavatrától két oldalt osztrák magyar csapatok betörték az oroszok állásaiba és rohammal elfoglaltak több magaslatot nyolc tisztet és több mint 500 főnyi légénységet elfogtunk.

Erdély keleti arcvonalán a harc a hátramenti völgy aknában még tart.

Brassától délre német és szövetséges csapatok meglepő előretérrel elfoglaltak egy román magaslati állást és sikerüket erős nyomással egész a Parazuga völgyig terjesztették ki. Egyébként a helyzet lényegesen nem változott.

Sietve vonul vissza Dobrudzsában az ellenség.

Balkáni harctér.

Mackensen vezértábornagy hadserege. Dobrudzsa északi részében üldözött csapatunk eddig nagyon csekély ellenállásra talált. Minden jel az ellenség sietős visszavonulásra mutat. 500 szétugrasztott katonát elfogtunk, néhány lövészoszlopot és márhavonatot zsákmányoltunk.

A Cserna hajlásnál nem holdogulnak a szerbek.

Macedóniai front.

A német és bolgár állások ellen a Cserna hajlásban intézett szerb támadások

szintúgy megghiúsultak, mint az ellenségnek a Moglena keleti lejtőjén és a Doiran tótól délnyugatra indított részleges előretörései.

A Struma mentén járőr csatározás volt. Orfanónál az ágyutüz élénkebbé vált. Ludendorff, első főszállásmeister.

Sikereink az oláh földön.

Betörtünk az orosz állásba Dornavatránál.

Keleti harctér. Budapest, október 28. (Hivatalos.) Károly főherceg lovassági tábornok hadseregharcvonalára. A szurdoki és vöröstoronyi szorosoktól délre tovább tartanak a harcok.

Predeáltól délkeletre osztrák-magyar és német csapatok erősen el-sáncolt magaslati állásból az ellenséget a Parazuga-völgybe szorította le.

Magyarország keleti határán visszavertük a román támadásokat. Dornavatrától keletre 4 km. szélességben betörtünk az orosz állásokba. Az ellenség 8 tisztet s 514 főnyi légénységet, 2 gépfegyvert hagyott kezünkön. Arra irányuló kísérletei, hogy az elfoglalt magaslatokat visszaszerezze, sikertelenek maradtak.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonalára. Terstyánszky vezérezredek hadseregénél erős ágyutüz. Zaturától délre az ellenség nagy veszteségei mellett visszavertünk egy elszigetelt orosz előretörést.

Tűzérési és aknavető harcok.

Olasz harctér. Budapest, október 28. (Hivatalos.) A tenger-melléki arcvonal déli szárnyán a tűzérési aknavető harcok tovább folynak. Az Opachia sellai út mentén előnyomuló ellenséges gyalogságot tüzelésünkkel gyors visszafordulásra kényszerítettük.

Tirolban az ellenséges ágyutüz hevessége helyenkint fokozódott.

Délkeleti harctér. Budapest, október 28. (Hivatalos.) Csapatunk körletéből nincs jelenteni való. Höfer.

Az oláh pénzügyminiszter sikertelen londoni útja.

Budapest, október 28. (Saját tudósítónktól) Stockholmból jelentik: Constantinescu román pénzügyminiszter legutóbb Londonban járt, hogy elintézzé az oláh háború finanszírozásának kérdését. Utazása balsikerrel járt. Constantinescu felajánlotta Románia természeti kincseit, a lefoglalt német javakat biztosítékul. Constantinescunak az

angol kincstári hivatal azt válaszolta, hogy a legutóbbi német sikerek után nem lát-nak elég biztosítékot, azért a terv egyelőre nem vihető keresztül.

A Petit Journal követeli, hogy Románia sürgősen segítsenek, mert megsemmisítése az ellenség békefeltételeit szolgálja.

Az antant-tanács Oláhország megmentéséért.

Budapest, október 28. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Bund párisi jelentés szerint a következőket írja:

A boulognei haditanácsban Briand miniszterelnök Oláhország megmentése és támogatása érdekében új javaslattal állt elő. Briand terveit a vezérkarok elfogadták. Most fogják kidolgozni a szükséges katonai akciót.

Csapatunk Szinaja közelében.

Budapest, október 28. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Ide érkezett hírek szerint azok a német és osztrák-magyar hadoszlopok, amelyek a predeáli és törösvári szorosokon előrenyomultak, közelednek Szinajához, illetőleg Kompolunghoz. Az oláhok makacsul védik az odavezető utakat.

Fetesti ágyutüz alatt.

Budapest, október 28. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: A Corriere della Sera-nak jelentik Bukarestből. Az ellenség Fetesti városát nehéz lövedékekkel bombázza.

Rosszul kezelik a hatósági húst.

Tegnap annak, aki végigment a Szent László téren, rettenetes szaggal kellett megküzdenie. A hatósági mészárszék körül megépen türethetetlen volt a levegő. Hatalmas hústömeg volt kimerés alatt. Egészen friss hus volt, az tény. Ellenben a hus nem volt hiba nélküli.

A baj a hus kezelésében van. Az intéző körök ugyanis arra számítva, hogy a huskereslet igen nagy lesz, a frissen levágott marha húsát nem hűtik le, mint a mészárosok, hanem garmadába rakva, egy tömegben tartják. A meleg hus természetesen azonnal bomlásnak indul és, mint a közönség mondja, „megpállik“.

Igaz ugyan, hogy nagy a kereslet és nem áll sokáig egy csomóban a hus, azonban mégis megtörténik, hogy megmarad a korábbi vágású hus és az csak elősegíti a friss hus romlását is. Ez okozza azt, hogy oly kiállhatatlan szaga van a hatósági mészárszéknek.

Ajánlatos volna, ha a hus kezelése körül nagyobb körültekintéssel járna el a hatóság, mert ilyen körülmények között — eltekintve attól, hogy esetleg teljesen hasznevehetatlenné válik a hústömeg, még a közönség is tartózkodni fog a vásárlástól, ami annál is könnyebben megtörténhetik, mert minden hatósági akcióval szemben bizonyos előítélettel viselkedik.

Egy plebános vértanúhalála.

Gyulafehérvárról jelentik:

Október elején a győzelmes német és magyar sereg elől rendetlenül visszahátrépolgó oláh csapatok Nagysínek község elé érkeztek s miután meggyőződtek róla, hogy a községben csak kevesen maradtak, mert a lakosság már az invázió kezdetén elmenekült, beértek a községbe, hogy még egyszer kedvükre fosztogathassanak.

A veszedelem hírére a község otthonmaradt csekélyzámú lakossága felszólította a község római katolikus plebánosát, Csiky Miklóst, aki az első menekülés alkalmával otthonmaradt, hogy a most már akut veszedelem elől meneküljön.

Csiky azonban kijelentette, hogy neki bármely veszedelem közt is otthonmaradt hívei között a helye, nehogy azok lelki támasz nélkül maradjanak.

Október negyedikén aztán oláh katonaság jelent meg a községben. Egy tiszt vezette a csapatot és kivont karddal egyenesen az utcán tartózkodó pap felé rohant, majd ráfordított:

— Magyar vagy-e?

Csiky a bátorság nyugalmával felelt:

— Magyar vagyok, mindenki tudja.

Alig hangzottak el a szavak, a román katonák a tiszt intésére a vészna testalkatú, beteges plebánost megkötözték és feldobták a gépkoosíra. A gépkocsi elrobogott a tizenöt kilométerre fekvő Sáros községben állapodott meg. A tiszt, aki az egész gazdaságot rendezte, frissen ásott gödör elé állította a papot s újra megkérdezte:

— Magyar vagy?

A válasz ezuttal is ez volt:

— Magyar vagyok, mindenki tudja.

Erre bekötözték a pap szemét, a tiszt sortűzet vezényelt és Csiky Miklós több golyótól találva holtan a gödörbe zuhant, mire elföldelték.

A sinki pap vértanúságának részleteit szemtanúk mondták el. A sinki körjegyző a vértanúságot halt plebános holttestét megtalálta a románok futása után a gödörben.

A vértanú papot a gyulafehérvári püspöki hatóság temetette el.

Egy háromszéki fiu bujdosása.

Megkerült az elveszett gyermek. Egy levél története találta meg.

Tegnap érdekes levél érkezett a menekülteket segélyező bizottsághoz címezve. A levelet Kolozsváron adták fel, azonban a Háromszékmegyei Bodola községből írta egy 18 éves fiatal fiu.

A levélben egy másik boríték volt, körülbelül a következő felirással:

Tisztelt cím! Szántó Kálmán 24. honvéd gyalogezredbeli katona családja elmenekült a háromszékmegyei Bodola községből és körülbelül Nagyváradra költözött. Kérem a benti levelet a címére átadni.

A második boríték valóban tartalmazott egy hosszú 8 oldalas levelet, amelyet Szántó Béla írt szüleinek.

Szántó Béla, 16 éves fiu, érdekesen írja le szülei részére meneküléseit az oláhjárás idején. A kis fiu menekülés közben véletlen körülmény folytán elmaradt az uton családjától. Aztán nem is menekült el, hanem meghúzódott a vidéken. Mielőtt még családjával elindult volna, a ház táján mindent rendbe hoztak, hogy az oláhok el ne rabolhassák a megmenekülteket. A kertben elásták a gabonát, kukoricát és más élelmiszereket, hogy ha visszatérnek mindent megtaláljanak.

Azóta majdnem két hónapon át kótorogott a fiu a hegyek között s ahogy az oláhok jöttek lefelé, ő is mindig jött előlük húzódvá visszafelé. Mikor az oláh hadsereg valamelyik hegyre felvonult, ő már lenn alattuk a völgyben barangolt és így tovább, mignem aztán az oláhokra kezdett rájárni a rud. Akkor már az oláh ment előre, ő pedig utánuk, vissza Háromszékbe.

Közben mindig akadt valami ennivalója, éjjelre is atadt valami fedél, ahol meghúzhatta magát. Túrellemmel viselte sorsát, mert tudta, hogy visszajut szülőfalujába, csak családját sajnálta, mert elképzelte, mennyire aggódnak miatta.

Élénken vázolja a levelében azt a sok viszontagságot, amelyet átélt, míg újra elérhette faluját, Bodolát. Annál nagyobb volt az öröme, mikor a kertben sikerült megtalálnia a sok gabonafélét, amelyet elrejtettek az oláh csorda elől. Csak a ház butorzatát rongálta meg a barbár nép, mást mindent rendben talált. A gabonát újra felhurocolta a padlásra s most már semmi sem hiányzik, — írja — csak hogy szülei és testvérei visszatérjenek.

A levelet Kemény L. Ignác readórkapitány vette gondjaiba és mindent elkövetett, hogy Szántó Béla szüleit megtalálja. Ez sikerült is, még pedig érdekes véletlenség útján.

Kemény kapitány éppen munkatársának mutatta a levelet azon kéréssel, hogy közlésére talán jelentkezni fognak a hozzátartozók. A szobában egy hölgy tartózkodott, aki meglepetten kiáltott fel, mikor hallotta, hogy miről van szó.

— Megvan! En tudom, hogy hol laknak az illetők, jól ismerem őket.

Szóval a levél szerencsésen elérkezett rendeltetési helyére azon kezekbe, ahova szánva volt. A szülők nagy örömmel fogadták a levelet, mert nagyon aggódtak, hogy fiukat sohasem fogják megtalálni.

Az elveszett lisztkönyvek ügye.

Előlekezhetnek rá olvasóink, hogy Mózes Pálné hadbavonult házmester felesége 7 gyermekkel maradt itthon, s mert a hadiságélyból nem tudott megélni, hadimunkát vállalt. Kis fiát elküldte lisztért, a könyvet elvették a kis fiutól s többet nem látta. Azóta — négy hete már, — míg mások dúsáltak a kenyérből, Mózes Pálné koplalt, koldulta a lisztet, a kenyeret, mert nem volt lisztkönyve. A Közélelkezési Hivatalnál nem kapott újat az elveszett könyv helyett.

Nos, a Mózes Pálnék megszaporodtak azóta, a lisztkönyvekre vadásztak az élelmések s ellopták L. Mihály könyvét, Kohn Mártonné könyvét s hiába mentek panaszra. Hetek óta járták a kálváriát ezek az emberek. Míg az árakat maximáltuk, az ő lisztjárandóságuk lecsökkent a nullára.

Tegnap aztán összetalálkoztak s bementek L. Kács Ödön polgármesterhelyeshez, aki figyelmeztette őket arra, hogy a lisztkönyv nagy érték most, s vigyázni kell rá, mert akik ellopják, azok jogosulatlanul jutnak a napi 240 gramm liszthez, a jogosultak pedig elesnek tőle. De méltányolja a kéréseket s mácolatban kiadja az elveszett liszt könyveket.

Ime, a helyes, emberies intézkedés.

Kivilágítjuk-e sirokat?

Hatósági intézkedés nem lesz.

November elsőjének közeledtével a község teljesen tájékozatlan, hogy halottak estéjén kivilágítják-e a sírhantokat, vagy tekintettel a háborús időkre, a sírok kivilágítása helyett másként fejezze e ki kegyeletét elhalt hozzátartozói emléke iránt.

A fővárosban és Ausztriában a hatóság egyszerűen batiltotta a sírok világitását, főleg azzal az indokolással, hogy a zsiradékeműekre most sokkal fontosabb és nagyobb szükség van.

A község tájékoztatása céljából felkerestük Rimler Károly polgármestert, a sírok világitása kérdésében, aki a következő értelemben nyilatkozott:

— Semmiféle felsőbb rendelkezést nem kaptam a sírok kivilágítása tekintetében s így nem is adok ki semmiféle tiló rendelkezést. A sírok kivilágítását kegyeletes dolognak tartom, de természetesen a mai viszonyok között a síroknak csak a legmérsékeltebb kivilágítását vélelem helyesnek. A város is így jár el. A hősök sírjeit egyenként nem világitjuk ki, de azt nem akadályozhatjuk meg, hogy bárki ne helyezzen el gyertyákat a sírokra.

A polgármester felfogását helyeseljük. Ez megfelel annak a nézetünknek, amelynek már 8—10 nappal ezelőtt kifejezést adtunk.

A kegyelet kifejezésének is megfelel, ha

1-2 szál gyertyácskát, vagy egy sirlámpát gyújtunk elhunyt szeretteink sírján s amit megakarintunk ezzel, adjuk inkább jótekonyságra. Hisz annyi seb vár a gyógyításra. Itt van az anya- és csecsemővédelem, a hadiárvák ügye stb.

A háború

Maga készíti kosztümjét, a sajtót. A keresztényellenes, hadiférsós, minden erkölcsöt leromboló szellem fojtogatása alól kiszabaduló katolikus sajtó az, amely küzd az élelmiszerezésre, a töke kizsákmányolása, a közvetítő kereskedelem áruzsorója s ezek védelmezői, a fogadott s lepénzelt prókátorok és sajtóvéredek ellen. Ki pártolja a közönséget ezer bajában, szenvedésében? A keresztény sajtó, amelynek programját az élet adja. Az eseményeket drága telefon és táviratdróton közvetíti, aztán friss idegekkel, megfelelő előkészültséggel s azzal a bizonyos világnézeti szemmel, ami katolikus lapnál a *katholicizmus*, élvezhetően s lélekbehatóan adja közönsége elé mindazt, amit felfogott.

Nyilvánvaló, hogy keresztény embernek nem való akármilyen újság. Nem az a fontos, hogy szenzációs legyen a lap, tele legyen gyilkossággal és botrányokkal, az se kell, hogy platykával tömjük tele, hanem az a fontos, hogy céljaiért küzdjön bátran, rettenthetetlenül, becsületesen. E célok: a keresztény társadalom szervezése, az erkölcs és becsület uralmának visszaállítása, a rombolók munkájának megállításása. E küzdelem eredményeiről értesíti a keresztény sajtó a közönséget s e mellett a közérdekű eseményeket is hozza.

A *Tiszántúl* e küzdelemnek Kelet-Magyarországban vezető harcosa, olyan emberek írják, akiknek szellemébe minden új jelensége a veszedelemnek rögtön bekapcsolódik. Amit ők írnak, nem fekete nyomdafesték mázolódsága, hanem égő és világító betűk, a katolikus szellem villanyáramával hevítve és áthatva.

Lehetnek talán kiabálások némely más lapok, de a *Tiszántúl* gondolatgazdaságát nem érik utól. Olvasóinak arra van szüksége, ami igazán fontos s az események keresztény szempontból való megvilágítására. S mert az újság egészen hatalmába keríti s átformálja az ember gondolkodását, a *Tiszántúl* olvasói műveltebbek, becsületesebb gondolkodásuak, téjékozottabbak s nemzeti érzésben gazdagabbak, mint a szenzációs, romboló sajtó olvasóközönsége.

Ezért a *Tiszántúl* kéri olvasóit, hogy a keresztény szellem terjesztésében, az igazság és emberi haladásért való küzdelemben mindig bátor és vértezett újságot, a *Tiszántúl* terjesszék s fizessenek elő e lapra.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Független, kézimunka, keletkező festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógárában
Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14-69.

Hogy jutott szivarhoz Barza Ferenc?

Füstfelhők az asztal körül. Barza Ferenc újságíró tantalusi kinokat érez.

— Főur, szivart!

Hiába, a főpincér nem jön. Szivar sem. Ellenben egy öreg ur emelkedik fel a szomszéd asztaltól s barátságosan mosolyogva az asztal felé megy. Köhécselés.

— Grünstein vagyok, hehe. Ismerem a szerkesztő urat. Jól ír.

S ezzel letesz öt finom szivart tenyérrel befelé az asztalra.

— De egy kéréssem is volna.

— Tessék, mondta Barza s mohón rágyújtott.

— Egy fiatal rokonom van, aki nem mer nyilatkozni a lányomnak, pedig szereti. Tessék neki egy szerelmes levelet írni. Nem tud írni sem jól, mert magyarul törve beszél.

— Hm, nyelte le a füstöt Barza, törve? Jó. Hat oldal lesz öt szivarért. Helyes?

— Hehehe, csak melegen, szerkesztő ur, melegen.

Barza gyorsan írt, közben közölte a tartalmat a vendéggel.

— Először láttam, s mindjárt megszerettem... azóta növekedett... egész életre... bátortalan vagyok... szeretem... forrón... szívem egész hevével...

— Eljen mondta Grünstein bácsi mikor átvette a levelet, nagyszerű, nagyszerű.

Másnap Barza Ferenc találkozott az öreg ural. Nagyon kajánul nézett rá:

— Nos, elült a levél?

— Hát, kedves Barza ur, a fiatal ember megírta s elküldte a levelet a lányomnak. A drága gyermekem el olvasta s azt mondta: Hiszen ezt a levelet Barza Ferenc már megírta nekem ez előtt egy hónappal. Hát maga, szerkesztő ur, a füstbe ment levelét adta el nekem a füstölőnivalóért?

..HIREK..

* **Fetszer püspök az erdélyi menekültekért.** Fetszer Antal győri megyéspüspök az erdélyi menekültek segélyezésére Győrújváros alispánja és Győrújváros polgármestere kezéhez 1000-1000 koronát utalványozott.

* **Áthelyezések a városnál** Rimler Károly polgármester tegnap intézkedett a P. sztor Bertalan I. aljegyző áthelyezése folytán szükségessé vált beosztás tekintetében. E szerint Pásztor Bertalan aljegyzőt a főjegyző mellé osztotta be, míg a kihágási ügyosztály vezetésével Czeglédy István II. aljegyzőt bízta meg. Egyidejűleg dr. Doszpoly Dezső fogalmazó Komlóssy József mellé a gazdasági ügyosztályba helyezettett át.

* **A Kath. Kör keddi vetítésteleje.** A világháború mai stádiumában sorsdöntő jelentőségűek azok a harcok, a melyeket a szövetséges magyar, német, török és osztrák csapatok Galiciában és Lengyelországban az oroszokkal vívnak. Ezek a harcok kerülnek kedden bemutatásra a Kath. Kör vetítéstelején. Előadó dr. Krüger Aladár lesz. Az estély pontosan fél hatkor kezdődik.

* **Bunyitay Vince emlékezete az Akadémiában.** Néhai Bunyitay Vince c. püspök, kanonok, a Magyar Tudományos Akadémia I. tagja, az elhunyt kiváló történetíró felett hétfőn délután tart emlékbeszédet Budapesten dr. Karácsonyi János kanonok az Akadémia rendes tagja a Magyar Tudományos Akadémia ülésein.

* **Nem szabad erőszakkal elhurcolni a felmentett katonákat.** Miskolczi Ferenc főispánhoz tegnap átiratot intézett a szegedi kerületi parancsnokság a felmentett egyének ügyében. Az átirat első részében a miatt emel panaszt a parancsnokság, hogy az egyes felmentett vasuti és postai alkalmazottakat nyugdíjba vonulásuk, vagy elbocsátásuk esetén nem vonultatták be azonnal a katonasághoz, hanem megvárják, míg a katonaság heteken keresztül sürgeti az ügyet. Más esetekben viszont felmentett egyéneket egyes hatóságok karhatalommal elkísértetnek a munkából s felmentési okmányukat elkobozzák. E szabálytalan eljárások mindenképpen ellene vannak a közügynek. A katonai parancsnokság felkéri a főispánt, hogy a fenti szabálytalanságok elkerülhetése végett a kellő utasításokat adja ki az illetékes hatóságoknak.

* **Utóijára jön a gyűjtőkocsi.** — Ezuttal utóijára indul utnax a Vörös-Kereszt gyűjtőkocsija, mely ez alkalommal kizárólag a hadiárvák részére gyűjti össze a jószívű adakozók adományait. Délelőtt 8 órakor a Nagypiacon és Szent László-téren kezd gyűjtését, majd a Teleky utcára vonul, aztán a Lovásártéren jelenik meg és Körözs utcán végighalad. Deután 3 órakor a Tisza Kálmán-téren és a nagyhidon át a Kolozsvári-utcára vonul a Templom térig, itt a betorkoló utcákat járja sorra, aztán folytatja útját a Kolozsvári utcán a hajótérig, itt is sorra veszi az összes utcákat s ha itt végez, a Szmekha György-utcán végzi gyűjtését. — Adakozzunk a hadiárváknak.

* **Gyászmise Bányai Imréért.** Bányai Imre Nagyvárad város volt utbiztos, a 4. honvédelmi ezred hadnagya és a 3. osztályú vitézségi érdemkereszt tulajdonosa, 1915 október hó 31 én, a midőn csapatait rohamra vezette a Doberdói fensíkon, hősi halált halt. Lelki üdvéért gyász mise lesz október hó 31 én délelőtt 9 órakor a Szent László plebánia templomban, melyre a rokonok, jóbarátok és ismerősök meghívotnak. Özv. Bányai Imréné.

* **Szalmacipőt a katonáknak.** A harcok küzdő katonáknak a hideg ellen való védelme érdekében ismét megindult az országos mozgalom. Legújabbban a hadvezetőség a szalmacipők alkalmazásával akarja a katonákat megkímélni a fagyás veszedelmétől. Tegnap ebben az ügyben a belügyminiszter az alispánhoz folyamodott és megleghangu leiratban kéri a törvényhatóság első tisztviselőjét, hogy a szalmacipők gyártása érdekében indítson mozgalmat. A szalmacipők gyártása központi utasítások alapján fog történni. Oda kell törekedni, hogy a társadalom minél szélesebb rétegekben foglalkozzék a szalmacipők készítésével. A katonaság érdekében megindítandó mozgalom minden bizonynyal ezuttal is eredményel fog járni.

Kiadó.

Butorozott szobák és lakások modern berendezéssel hosszabb vagy rövidebb időre. Nagy Sándor-utca 4. szám.

* **Gyönyörű rózsás arc** a nő legszebb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 250 K. Kapható: Farkas István "Apolló" drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-utca 7/b. Rimanóczy palota.

Fischer Ervin Zeneiskolája

Szalárdi-utca 21. sz.

Telefon 14-74.

Tanfolyam a polg. és felsőbb-leányiskolai énektanításra és képesítő oklevél megnyerére.

* **A Nagyvárad Takarékpénztár** tisztelettel értesíti t. ügyfeleit, hogy a IV. hadikölesön kötvényeket az annak idején adott pénztári elismervények ellenében az újra: helyiségében (Teleky-utca 2. sz.) a pénztári órák alatt kiszolgáltatja.

Legújabb táviratok.

■ ■ ■

Körber a királynál.

Budapest, okt. 28. (Saját tudósítónktól.) Bécsből a Fremdenblatt jelenti:

A király ma kihallgatáson fogadta Körbert. A kabinetalakítás folyamatban van és előreláthatólag rövidesen befejeződik. Végleges elhatározások még nem történtek.

Körber osztrák miniszterelnök.

— A kiegyezés kérdése. —

Budapest, okt. 28. (Saját tudósítónktól.) Félhivatalosan megcáfolták azon kombinációkat, mintha Körber és Tisza miniszterelnök abban egyeztek volna meg, hogy a kiegyezés megkötése a háboru utánra halasztassék és addig a jelenlegi egyezmény hatálya meghosszabbíttassék.

Budapest, okt. 28. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A Wiener Zeitung holnapi száma császári kéziratot közöl, amely szerint Körbert osztrák miniszterelnökké ki-nevezték, egyidejűleg Buriánt megbízták a közös pénzügyminiszterium vezetésével. A Hohenzollern herceg belügyminiszter által benyújtott öszkormány lemondását a király elfogadta és megbízta őket az ügyek ideiglenes vezetésével.

Budapest, október 28. (Saját tudósítónktól.) A munkapártban az este az összes

miniszterek megjelentek. A miniszterelnök közölte velük Körberrel tartott tárgyalások eredményét.

Előre az oláh sikágon.

Budapest, október 28. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A Daily Chronicle jelenti Bukarestből: A frontról érkező jelentések beismerik, hogy az oláhok ellenállása megtörött. Az ellenség benyomulása az oláh sikágon megkezdődött. Románia helyzete most igazán válságossá vált.

Elsülyesztett norvég gőzös.

Budapest, október 28. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik: A Lysland nevű gőzös a norvégiai Berganból utban volt vasrakománnyal megrakva Anglia felé, mikor az U. 30. német buvárhajó felgyujtotta és elsülyesztette.

Aggodalom az oláh hadseregben.

Budapest, október 28. (Saját tud.) Berlinből jelentik: Az orosz hátról érkezett jelentések:

A román hadseregben Konstanza és Cernavoda eleste páni félelmet idézett elő. Averescu tábornok a legszigorubb rendszabályokhoz volt kénytelen nyulni, hogy a fegyelmet a második oláh hadseregben fenntarthassa.

A szaloniki mozgalom résztvevőit elmozdítják állásuktól.

Budapest, október 28. (Saját tudósítónktól.) Genéből táviratozzák: A Matin jelenti Athénből: Tegnap este minisztertanács után a kormány aláírás végett rendeletet terjesztett a király elé, amely szerint elmozdítják mindazon képviselőket, akik a szaloniki mozgalomhoz csatlakoztak.

Az angol sajtó új sürű aknamezőt követel.

Budapest, október 28. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: A Times a német torpedónaszádok tegnapi támadása után követeli, hogy az aknamezőket olyan sürű, amint csak lehetséges Zelbrügge és Osterde között teresszék ki.

A görög ideiglenes kormány és Bulgária.

Budapest, október 28. (Saját tudósítónktól.) Athénből a Hestia jelenti: Az antantalkötött megegyezés értelmében minden olyan kísérletet, amely az ideiglenes kormány által Bulgáriával szembeni fellépésre irányul, szerződészegésnek fognak tekinteni.

Az orosz különbéke hire alaptalan.

Budapest, október 28. (Saját tudósítónktól.) A Fremdenblatt holnapi száma jelenti: Néhány nap óta olyan híreszlések vannak forgalomban, amelyek az Oroszországgal különbékéről szólnak. Illetékes helyről értesülünk, hogy mindezen irányu híreszlések alaptalanok.

A román hadsereg fele harcképtelen.

Budapest, október 28. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik a legutolsó október huszadikán kiadott oláh veszteségkimutatás szerint eltűntekben, halottakban és sebesültekben 208 680 közembert és 7000 tisztet veszítettek, vagyis az oláh hadsereg aktív létszámának fele harcképtelenné vált.

Ezen kimutatásban nincsenek benne a legutóbbi dobrudzsai, valamint az erdélyi szorosoknál vívott veszteségteljes harcok veszteségei.

Galiciában harcszünetet jelez az orosz.

Budapest, okt. 28. (Saját tudósítónktól.) A Corriere della Sera jelenti Pétervárról: Oroszország és Románia jelenleg nélkülözik a technikai eszközöket, amellyel az ellenséget Dobrudzsában és Erdélyben feltartóztatni tudhatnák.

A katonai kritikusok előkészítik a közvéleményt, hogy a galiciai fronton a harc szünet rövid időn belül bekövetkezik. Romániáról teljesen hallgatnak.

Az orosz vezérkar jelentése.

Budapest, okt. 28. (Saját tudósítónktól.) A sajtószállítás közli: Az orosz vezérkar jelenti 26 ikán:

A Kaukázusban csapataink elkeseredett harc után megszállták a Hamadomtól nyugatra levő Bidsar városát.

Román front. Az északnyugati harcvonalon a román csapatoknak sikerült a tulerőben levő ellenséges csapatok előretöréseit feltartóztatni.

Dobrudzsában az ellenség előnyomulása valamivel gyengül.

Hollandia tiltakozása a Zeppelin bombázás miatt.

Budapest, október 28. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik hivatalos forrásból:

A holland kormány berlini követét utasította, hogy a német kormánytól a németalföldi területnek német léghajó általtörtént legújabb megsértése ellen tiltakozzék.

Oláh jelentés támadásainkról.

Budapest, október 28. (Saját tudósítónktól.) Az oláh vezérkar jelenti 27 ikén: Bikásnál és Folgyesnél ellenséges támadásokat visszavertünk. Vactas völgyében az ellenség hevesen támadott, szorban visszavertük. Az Uzul völgyben előnyomulunk. Predesáltól delnyugatra a harc folyik. Dragoslavenél igen heves ellenséges támadást vertünk vissza. A Jiu völgyében a szoros déli kijárása felé visszavonultunk. Dobrudzsában a helyzet változatlan.

A legfiatalabb oláh királyi herceg tifuszban fekszik.

Budapest, okt. 28. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: Mirco, az oláh királyi pár legfiatalabb fia tifuszban súlyosan megbetegedett. Bukarestben és a környéken tifuszjárvány dühög.

!! Nagy megtakarítás !!
üzleteknek, gyáraknak, mal-
moknak és gazdaságoknak.

A létező legjobb és legtartósabb

PAPIRSPÁRGÁT

Csomagolásra 2, 2 1/2, 3 és 4 mm
vastagságban kgként K 350,
100 kg. K 340.—

Postacsomagokhoz kgként K 420,
100 kg. K 400.—

Szőlőkötözéshez (2 és 2 1/2 mm.)
kgként K 350, 100 kg. K 340

Zsákszinegnek 4 mm-esből vágva és
kötegelve kgként K 360, 100
kg. K 350— árban szállítja
pécsi raktáraiból utánvétellel a

**Pécsi Kereskedelmi és Ipar-
bank R. T. áruosztálya Pécs.**

5 kgnál kevesebb nem küldhető

Papirkötelek.

Elismerő nyilatkozatok.

Nagyobb rendeléseknél engedmény.

SZÍNHÁZ.

A MAI SZINLAPOK.

Délután 3 és fél órákor, fél helyárral:

Gyurkovics lányok.

Életkép 4 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Radványi ezredes	— — —	Sik Rezső
Horkai Feri	— — —	Tóth Elek
Özv. Gyurkovicsné	— — —	J. Gazdy Aranka
Sári)	— — —	Mándoki Panni
Mici) lányai	— — —	Polgár Mariska
Ella)	— — —	Habár Lola
Sándorfi képviselő	— — —	Bihari Ákos

Este 8 órákor, rendes helyárral:

Három a kislány.

Operett 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Schubert Ferenc	— — —	Békési Lajos
Schober báró, költő	— — —	Tompá Béla
Schwind Mária, festő	— — —	Tarnai Béla
Gurpelweiser, rajzoló	— — —	Szigeti Jenő
Vogl János Mihály udvari énekes	— — —	Zsoldos Andor
Tschöll Keresztély udvari üvegfestő	— — —	Sik Rezső
Tschöllné asszony	— — —	T. Pogány Janka
Edi	— — —	Habár Lola
Hédi	— — —	Szebeni Margit
Médi	— — —	Sz. Zsigmond Anna
Brunner András, nyeregmeister	— — —	Rákosi Ferenc

Heti műsori

Vasárnap délután: Gyurkovics lányok.

Vasárnap este: Három a kislány.

Hétfő: Dolovai nábob leánya.

Kedd: Mágnes Miska.

Szerda: Trilby.

Csütörtök: Csodacsók. (Bemutató.)

Péntek: Csodacsók.

Szombat délután: Katonadolog.

Szombat este: Csodacsók.

Vasárnap délután: Egyszer volt...

Vasárnap este: Névtelen asszony.

Vasárnapi előadások. Vasárnap
délután Hercegh Ferenc közkedvelt vig-

játéka, a Gyurkovics lányok kerül színpadra. Horkay Feri Tóth Elek játssza. A hölgy-szereplők közül Gyurkovics Mici — Polgár Mariska, Katinkát — H. Körösi Juci, Gyurkovicsné — Gazdy Aranka játsszák. Radványi ezredes szerepe Sik Rezsőnek, a fiatal Radványi szerepe pedig Zsoldosnak jut. Sándorfi képviselő Bihar Ákos játssza. — Vasárnap este az idény operett-szerepe, a Három a kis lány kerül színpadra, amelynek előadására a jegyek legnagyobb része már elővételben elkelt.

A dolovai nábob leánya. Gyors egymásutánban két Hercegh darab kerül színpadra a Szigligeti színházban, amit kétségtelenül rokonszenvvel fogad a publikum, amely mindig szívesen látja a végtelenül finom tollú és illusztris szerző színpadi alkotásait. Vasárnap délután a Gyurkovics lányok kerül színpadra, hétfő este pedig a Dolovai nábob leányát tűnték műsorra. A hétfői előadás keretében Jobb Vilma, Kaszits Eszter, Szentirmayné H. Körösi Juci, Domaházyné Gazdy Aranka, Tarján Gidát, Tóth Elek, Szentirmayt Sik Rezső, Bilitzkyt Tompa Béla, Loránt hadnagyot Zsoldos, Merint Dózsa játsszák.

Mágnes Miska. Annak a példán sikernek az emlékevel, amelyet csak a közelmúltban látott a Szigligeti színház színpadán ez a kitűnő operetta, kedden újabb színpadra kerül a Mágnes Miska, amelynek ez alkalommal is szívesen fogadják végig nézni.

Trilby. Egyike a legizgalmasabb színpadi alkotásoknak Trilby, a kis festő modell megprózó drámája legközelebb szerdán este szerepel a Szigligeti színház műsorán. A címszerepet Polgár Mariska játssza, Szentirmayt pedig Sik Rezső.

A csodacsók. A színészvilágban régi hagyomány a batona, ahol még javában divik a kártyavetés, meg a kabala. És ebben a világban a legjobb kabala számba megy, ha valami zűr-zavar, apróbb disszonancia zavarja meg egy-egy premiera előkészítéseit és így a legnagyobb reményteljességgel tekintenek a színház környékén a Csodacsók bemutatása elé, amelyet a Vihár Marci affér előzött meg. Az igazság, amely ettől a kis incidenstől eltekintve, a Csodacsók meglepő szerepeitől várja a hatást, a hét csütörtökre tüzte ki a bemutatót. A csodacsók pénteken és szombaton is betölti a műsort.

URANIA mozgó- színház	Vasárnap. A szerelem története mese 4 felv.
	Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 3 órákor és hétköznapokon fél 7-kor.

APOLLÓ mozgó- színház	Vasárnap. Az ismeretlen apa. Dráma 3 felv.
	Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 3 órákor és hétköznapokon fél 7-kor.

VIGADÓ mozgó- színház	Vasárnap. Szulamit bibliai film játék 5 felv.
	Szombaton és vasárnap négy előadás és pedig: délután 3, 5, 7-és este 9 órákor.

**Kiadó Kossuth-u. 2. sz. házaiban a Ker-
tész S. Sándor féle üzlethelyiség s ugyan-
ott egy kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni
a Polgári takarékpénztárnál.**

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR	Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY
---	---

Unid. Med.

Dr. Havas fogorvos rendel

d. e. 9-12-ig. d. u. 1/2 3-5-ig.

Nagyvárad Szent László-tér 2. e.

Vidékiek részére munkálatok
még aznap elkészülnek.

HETI ÁRJEGYZÉK.

Teás készlet aranyozás- sal 6 személyre	6	kor.
Kávés készlet aranyozás- sal 6 személyre	6	"
Feketekávés készlet tálca- vai Roccoco 6 személyre	6	"
Mosdó készlet finom fayence	8	"
Ebédülő készlet aranyo- zással 6 személyre	24	"
Függő lámpa csigás fel- szerelve	16	"
Befőttes készlet kristály üvegből 6 személyre	4	"
Gyümölcs készlet majo- lika 6 személyre	4	"
China ezüst cukortartó 6 személyre	5	"

RÉPKERETEZÉS

izlésesen elkészítve.

ABLAK ÜVEGEZÉS

pontosan előnyös árak-
ban lesznek készítve.

KOMLÓS TESTVÉREK

azelőtt Heller Testvérek
Üveg, porcellán, lámpa áru és
konyha felszerelési áruk nagy-
kereskedése.
Nagyvárad, Zöldfa-utca 13. sz.
:: Telefonszám 372. ::

Harisnya, tricó, keztyű.

Svetterek, kabátok, lélek-
melegítő, valamint az ösz-
szes kötött ruházatok, leg-
jobb és legolcsóbb beszer-
zési helye

Hungária Harisnyaáruház

Sas Passage főbejárónál.

Kérem öngöngket összenemtévesztései

EMIR

KELETI HAJFESTŐ

fekete, barna és világos barna színre legszebb fekete vagy barna színre fest néhány perc alatt minden haját, bajuszt és szakált. Teljesen ártalmatlan, használata egyszerű és a festés igen sokáig tart. Óvakodjunk utánzásoktól, csak **EMIR** névvel ellátott dobozokat fogadjunk el

1 készlet ára 3 kor. 50 fillér.

Ha szeplőjétől és pattanásoktól meg akar szabadulni. Ha üde, friss arcot akar úgy használjon

Alabástrom arkenőcsöt.

Két féle minőség van forgalomban, nappali és esteli használatra.

1 téglly ára 1 korona 30 fillér.

Alabástrom powder

legjobb és legtisztább anyagokból van összeállítva Kitünően fed és finomságánál fogva az arcon alig vehető észre és semmiféle pattanás vagy mittesser nem keletkezik az arcon ha valaki az Alabástrom poudert használja. Egy eredeti doboz ára 2 korona. !! Óvakodjunk utánzatoktól. !!

Ezen szerek valódi minőségben beszerezhetők

NÉMETH PÁL

gyógyszerésznél

Arany Kereszt gyógyszertárban
Nagyvárad, Szent László-tér,
Varosháza mellett.

Mindenféle postai megrendelést azonnal szállítok!

Fenti szerek beszerezhetők még a Vadász drogueriában, Farkas István Apódrogueriában és Csillag gyógyszertár Zöldfa-utca.

Vágás eladás.

A nagyvárad i. szt. Ftdő Káptalan 36 kh-as felkéri vágásának fatömege 1916. okt. 30-án d. e. 10 órakor a káptalan uradalmi központi irodában elfog adadni. Feltételek ugyanott (Sal Ferenc-utca 4.) megtudhatók.

Nagyvárad, 1916. okt. 12.

Ringelhann Lajos
uradalmi főtiszt.

Janky Antal Utóda

(Cégtulajdonos Csatáry József.)

A legrégebb fűszerüzlet
Nagyváradon.

A mai viszonyok közt való nehéz beszerzési viszonyok dacára mindentől teljes raktárkészletet tart

Vas és rézágyak

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodronyágybetétek: összehajtott ágyak eredeti gyári árakban kaphatók

Tátray Sándor

r-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558.

IZSÁK LIDIA elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad,

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

ületében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és baskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művészetiinek egyedüli szállítója.

Telefon: 11-53.

Beraktározás.

Beraktározási helyiségünkben egy kisebb, mint nagyobb terjedelmű tárgyak szobabútorok fülkéiben beraktározásra elfogadjatnak. Termények beraktározására való száraz pincék, továbbá boros pincék, istállók és kocsiszínek állanak rendelkezésre. A beraktározott tárgyakat tűz és betörés ellen biztosítjuk.

Beraktározási ár hetenként és négyzetméterenként 1 korona.

Fekete Sas és Zöldfa Rész.-Társ. beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-passage, 24. sz. lépcső. Telefon 1400.

Olcsó harisnya vásár

Hol??

Hol??

A HÓFEHÉRKE

harisnya áruházban

Nagyvárad Szent László-tér,
Sas palota a Drogueria mellett.

Eladásra kerül ötvenezer pár női és férfi harisnya.

Következő előnyárakban:

Szám.	Reklám árak.
908 Női flor harisnya «Hófehérke»	K 2-80
Női flor harisnya selejtes kisebb kötési hibákkal . . .	„ 1-96
908 térd flor harisnya «Hófehérke» térdén felül . . .	„ 3-20
407 Női flor harisnya «Hóvirág» selyem fényű . . .	„ 2-75
211 Női la. cérna h. gyémánt fekete . . .	„ 3-75
305 Női la. cérna musselin harisnya vékony szálú . . .	„ 3-40
307 Női la. cérna őszir harisnya . . .	„ 4-—
298 Női la. Tréma selyem harisnya vékony szálú . . .	„ 5-—
Télinői harisnyák K 2-20, 2-50, 3-—, 3-80, 5-10.	
„ „ gyapjú harisnyák K 7-—, 8-—, 9-—.	
R. Férfi pamut harisnya selejtes kisebb kötési hibákkal . . .	K 0-96
R.R. Férfi flor harisnya selejtes kisebb kötési hibákkal . . .	„ 1-26
672 Férfi divat csikos selejtes kisebb kötési hibákkal . . .	„ 1-50
2266/68 gyapjú hulladék téli . . .	„ 2-16
3456 Férfi harisnya Merinó gyapjú téli . . .	„ 2-60
3459 Férfi harisnya gyapjú téli vastag szálú . . .	„ 3-—
3484 Férfi harisnya valódi gyapjú téli bolyhozott . . .	„ 5-—

! Olcsó nagy zsebkendő vásár !

Ezen árak csak november 1-ig maradnak érvényben.

Külön nagybani osztály.

MODERN

üveg, vászon és bádoglemez

CIMTÁBLÁKAT

művészi kivitelben készít

KRAMMER

cimer és cimfestő

Nagyvárad, Kossuth L.-u. 16.

Bubla és Társa.Cégtulajdonos: Bubla József
Sztarovezky-utca 1.Minden kapható e fűszer
és csemege kereskedésben.**Szalámi, sajt, szalonna,**
kitűnő **Málnaszörp,**
Törley pezsgő, valódi
kitűnő **ó-borok.****Saját termésű bor.**Szappanok. Naponta friss
izletesházikenyer. Felvágott
fa házhoz szállítva. Élelmi
cikkek. Naponta físs vaj,
remek lipthói turó.

Telefonszám 11-49.

Merza Kálmánnyerges és szilgyártó Nagyvárad,
Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szijazat, ko-
csizó és ígás szerszámok, kocsi-
ülés, lábvédők és szerszámok
raktára.**Helfy József** utóda

NAGYVÁRAD.

KOSSUTH LAJOS-UTCA 7.

Telefon-szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Ajánl dús raktáráról előnyösen:

Borzásokok,lisztes és gabonaszásokok, ponyvá-
kat, mindenféle legjobb kötélárut,
kender és papírzsinegeket,**szalmaszások, pokróczok és
takarókat,**gazdasági erős eszímákat és fedél-
lemezeket, olajokat és gépszirt.

Nagy raktár kárpitos kellékekben.

**Általános Takarékpénztár
Részvénytársaság**

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke:
1,000.000 korona.Elfogad betéteket 5 szá-
zalékos kamatozásra a be-
tét napjától számítva. —
Leszámitol váltókat —
Engedélyez előnyös felté-
telek mellett jelzálogköl-
csönöket törlesztésekre.
Előlegetad értékpapirokraAz ujjalotai kath. egyház
gr. Frimont-alapjának tu-
lajdonát képező Köröstar-
ján és Ujjalota között fekvő
234 hold (1200 □ öles)**szántóföld**1917. márc. 1-től kezdődőleg
hat évre bérbe fog adatni
f. évi okt. 31-én d. u. 3 órakor.
Az árverés az ujjalotai ple-
bánián fog megtörténni.**Talp, talphulladék,
talp-pótlóanyag és
bőrhulladéküzletem,**katonáskodásom miatt, laká-
somon folytatom! Kérem t. ve-
vőim további szives pártfo. ását**STERN MIKLÓS**

Nagyvárad, Peter-u. 1/A.

(Bejárat a Sztarovezky-utca
felől, az inasotthon mellett.)Az Erzsébetligeten lévő
4 uj földszintes
házban két és három
szobás lakások kiadók,
(Püspöki residencia mellett.)Értekezni lehet a 3. épület-
ben lakó házmesternél, vagy
Incze irodában Bémer-tér 3.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

A telep telefonja 614.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.Értesítjük a város t. közönségét, hogy a
legujabb rendszerű **Villamos vasalók,**
„ **főzőedények,**
„ **tea főzők,**

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolftram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb
árban telefon rendelésre díjmentesen
házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos vilá-
gítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel
ügyeletes szolgálat.**Csillárok,** 1/2 wattos ivlámpapótlók 2000
gyertyafényig.**Villamos motorok** nagy választékban kap-
hatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerező telefonja
55.Főszerező telefonja
55.